पितरः पितरो नमो व इत्येतावता मन्त्रेण षष्ठमञ्जलिं कुर्यात् ततो गृह्णान्नः पितर इति जपति । एतद्वः पितर इति (२.३३) प्रतिपिण्डं पृथक्पृथक्त्रीणि-त्रीणि सूत्राण्युपास्यति पञ्चाशद्वर्षादूर्ध्वं यजमानस्य हृदयाद्युत्तमस्थानलोमानि वा प्रतिपिण्डमुपास्यति · आपस्तम्बः वाससो दशां छित्त्वा निदधात्यूर्णास्तुकां वा पूर्वे[1] वयस्युत्तरऽआयुषि स्वं लोम वेति । तत ऊर्जं वहन्तीरिति (२.३४) मन्त्रेण उदपात्रस्थमवनेजनावशिष्टमुदकं पिण्डानामुपर्येव निषिञ्चति । ततः पिण्डान्स्थाल्यां प्रत्यवदधात्यध्वर्युः । ततो यजमानः स्थालीस्थान्पिण्डानवजिघ्रति । ततोऽध्वर्युः सकृदाछिन्नान्यग्नौ प्रक्षिप्य सव्यं कृत्वोल्मुकं दक्षिणाग्नौ प्रतिप्रास्यति । तत उदकोपस्पर्शनम् । पुत्रकामा गर्भग्रहणयोग्या ऋतुमती पत्नी आधत्त पितर इति (२.३३) मन्त्रेण मध्यमं पिण्डं प्राश्नाति · तस्मिन्पन्ने तस्यावघ्राणं न कार्यम् ।

ततः पार्वणं श्राद्धम् ॥ जीवपितृकस्य पितृयज्ञाभावः । पिण्डपितृयज्ञो दर्शाङ्गमिति कर्कादयः सर्वे भाष्यकाराः नेति सम्प्रदायः · पिण्डपितृयज्ञः स्वकालत्वादनङ्गं स्यादिति जैमिनिः (४.४.१२) । अनाहिताग्नेरप्ययं पिण्डपितृयज्ञो भवति ॥१॥ ॥

इति चतुर्थस्य प्रथमा कण्डिका ॥ ॥

पिण्डपितृयज्ञ उक्तः । इदानीं दर्शेष्टिमाह ·

श्वो नोदेतेत्यदृष्टे वा पर्णशाखां छिनत्ति शामीलीं[2] वेषे त्वेत्यूर्जे त्वेति (१.१) वा ॥१॥ श्व आगामिनि दिवसे नोदेता नोदेष्यति चन्द्रमा इति ज्ञात्वा चतुर्दश्याम् · अदृष्टे चन्द्रमसि वा अमावास्यायामित्यर्थः · पर्णस्य पलाशस्य शाखां वृक्षात् छिनत्ति शामीलीं वा शमीमयीं वा · शम्या अवयवः शामीली शम्याः ष्ट्रन्[3] ठिड्ढाणञ्जिति ङीप् (पा° ४.१.१५) । उभयोर्मन्त्रयोः छेदने विधानात्करणमन्त्रत्वेन समुच्चयासम्भवाद्विकल्पः[4] ।

छिनद्मीति वोभयोः साकाङ्क्षत्वात् ॥२॥[5]

---

१) ? वापर्य्ये २ at ४.१.१७. २) शामिलीं २ ३) sic! ष्ट्रन् see पा° ४.३.१४२. ४) तामाछिनत्तीषे वोर्जे वेति हि श्रूयते (१.७.१.२) · न चानयोर्मन्त्रयोः करणत्वात्समुच्चयः Karka. ५) छिनद्मीति उभाभ्यां सम्बध्यते · कुतः साकाङ्क्षत्वात् उभयोश्छेदने विनियुक्तत्वात् तामाछिनत्तीषे वोर्जे वेति Karka.